

Gi partilederne ferie

Lokaldemokratiet har unike fordeler. Om rikspolitikerne holder seg unna.

For all del, les nøye min overbevisende kronikk. Men deretter burde du legge bort riksavisene og konsentrere deg om lokalavisene.

Våre partiledere er riktig nok en herlig gjeng. Men de ser seg tvungne til å kjempe om oppmerksomhet som kan undergrave lokaldemokratiet og gjøre september til et protestvalg.

Skal lokaldemokratiet blomstre så må valgkampen være lokal. Den må handle om det spesifikke og beslutningene som kan og må tas lokalt. Valgkampen burde handle om lokale sammenligninger, kommunale forskjeller, lokal konkurranse og lokale talenter. Dette er viktig fordi lokaldemokratiet har mange fordeler som rikspolitikken mangler:

- Lokal politikk kan tilpasse seg lokale forhold og basere seg på lokal kunnskap. Visse steder er luftkvaliteten viktigere enn trafikken; andre steder motsatt. I visse kommuner, som Sandnes, er utfordringene slik at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet kan bli naturlige samarbeidspartnere; andre steder vil dette være utenkelig. Skal politikken være treffsikker lokalt trenger man en detaljkunnskap som rikspolitikerne aldri vil kunne få.
- En kommune kan lære av en annen på en helt annen måte enn Norge kan lære av Sverige. Med hundrevis av kommuner får vi hundrevis av politiske eksperimenter vi kan lære av. Men skal kunnskapsoverføringen skje er det forskjellene som må fremheves.

- Siden vi kan sammenligne med nabokommunen er det lettere å bedømme om lokalpolitikkerne har gjort en god jobb og fortjener gjenvalg. Det er langt vanskeligere å evaluere en regjering i Oslo når det eneste samtidige sammenligningsgrunnlaget er helt forskjellige land.

- Bedrifter og personer kan lett flytte fra en kommune til en annen. Dette kan føre til en sunn og reell konkurranse som kan presse politikkerne langt mer enn det vi kan få til i større regionale enheter, som et land, der trusselen om utflytting er mindre troverdig.

- Kommunal politikk kan også være en arena for å prøve ut og

Partilederne ser seg tvungne til å kjempe om oppmerksomhet som kan undergrave lokaldemokratiet. Foto: Tor Erik Schrøder, NTB Scanpix

Fredagskronikk Bård Harstad

dyrke politiske talenter.

Av disse fem årsakene kan lokalpolitikken ofte være langt mer effektiv og demokratisk enn rikspolitikken. Og av disse grunner foretrekker mange kommunalt selvstyre, om man kan velge.

Men alle disse fordelene trues når rikspolitikerne deltar i valgkampen: Rikspolitikerne vil fremheve partiets nasjonale politikk, og de er derfor nødt til å generalisere heller enn å fremheve de viktige lokale variasjonene. Rikspolitikerne er nødt til å late som de vet og har nok kunnskap, men da bagatelliserer de samtidig hvor viktig det er med lokal informasjon.

Rikspolitikerne vil prate om og vil debatten mot beslutninger de selv kan ta, og ikke mot de beslutninger som lokalpolitikkerne har myndighet til å ta.

I tillegg virker kommunale forskjeller urettferdig, og rikspolitikkerne vil foreslå utjevninger, overføringer og tiltak som begrenser utflytting. Men alt dette undergraver mulighetene til å sammenligne, gevinsten ved å flytte, de lokale incentivene, den lokale konkurransen og lokaldemokratiets fordeler.

Rikspolitikerne vil også trekke oppmerksomheten bort fra de lokale talentene. Dette vil ikke bare redusere de lokales karrieremuligheter og tiltakslyst, men det reduserer også informasjonsgrunnlaget til velgerne.

Og på toppen av det hele kan valget bli et protestvalg. Når valgdebatten blir nasjonal vil velgerne stemme deretter. Velgere som er fornøyde med regjeringens politikk vil stemme på regjeringspartiene, mens de som er mindre fornøyde vil stemme på opposisjonspartiene. Slik kan lokalvalget bli et protestvalg eller en meningsmåling for rikspolitikerne.

Jeg retter ikke pekefingeren mot rikspolitikerne. De har ikke noe valg (i dobbelt forstand). Når konkurrerende partiledere tiltrekker seg medias søkelys så kan de ikke selv la være.

I stedet burde det vært medias oppgave å gi rikspolitikerne noen ukers ferie hvert fjerde år og heller analysere og konsentrere seg om forskjellene mellom fylker og kommuner. Noen riksdekkende medier har forstått dette i år. På valgportalen til Dagens Næringsliv er det kommunal informasjon som presenteres.

Men stort sett vil riksdekkende medier konsentrere seg om det generelle, den statlige politikken og nasjonale meningsmålinger. Og, som rikspolitikerne, må de være unnskyldt. For de ville vært dårlig rustet til å dekke valget lokalt, gitt konkurransen fra lokale medier som (slik vi nå har forstått) kjenner viktige lokale forhold langt bedre.

Ansvarer er derfor ditt, kjære leser. Du burde nå konsentrere deg om lokalavisene. I september er du velkommen tilbake.

Bård Harstad, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo

Twitter: @bardharstad

Mer debatt på side 30-32 →

Fornylse eller forvitring?
Vidar Helgesen

Verdien av norsk eierskap
Villemann Vinje og Mathilde Fasting

Sentrum-venstre kan løse krisa
Marte Gerhardsen

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.